

Parramatta Nepean Presbytery
Uniting Church in Australia 2011

NA VUKEI NI VAVAKOSO NI YACO NA VEIDRE, VEIVALA KEI NA VEISAQASAQA

Sa dau yaco na duidui, duidui i le, veidre, veisaqasaqa, veiqati kei na veivala ena loma ni vavakoso. Na ka bibi ga ko ya na sala e muri me vukei kina. Nai vavakoso se nai soqosoq oqo era lewena na tamata lewe ni lotu, ko ya na kena duidui mai na veisoqosoqo tale eso.

“Ia me solia mada vei kemudou na Kalou, o koya na vu ni vosota kei na veivakacegui, mo dou lomavata vakaikemudou me vakataki Karisito Jisu: mo dou lomavata ka domovata ni dou sa vakarokorokotaka na Kalou, o koya na Tamai Jisu Karisito na noda Turaga.”

NA LEWE NI TUKUTUKU

- 1. Na Duidui, duidui le, veivala kei na veisei enai vavakoso lotu, kei na vanua ni masumasu**
- 2. Nona vakasamataka ka vakadikeva na leqa: Na sala ni kena tovolei me wali**
- 3. Na Veika eso e vakavurea na veisei, veivala kei na veisaqasaqa**
- 4. Nai vakatagedegede ni Veisei**
- 5. Qaravi ni Veivala, Veisei kei na Duidui sa yaco**
- 6. Veisala e so ni kena wali na leqa ni duidui le, veisei, veivala, enai vavakoso**
- 7. Nona beitaki e dua na lewe ni lotu ni vakavuna na veisei, veivala**
- 8. Nai Vurevure ni veitukutuku eso**

1. NA DUIUI, DUIDUI LE, VEIVALA, KEI VEISEI ENAI VAVAKOSO LOTU KEI NA VANUA NI MASUMASU.

Na duidui, duidui le, veivala kei na tiko vakaca se veisei sa sega ni yali ena dua nai soqosoqo. Na kena muri ga na sala me wali kina, sai koya na tikina bibi. Baleta ni soqosoqo lewe ni lotu, ka ra lewena na tamata lotu VaKarisito, ka sa bibi kina na kena wali na veisei se tiko vakaca oqo. Nai vavakoso lotu e dua na vuvale, ia eda kila deivaki tu ni vuvale e tiko talega kina na duidui, duiduile, veivala kei na veisei. Baleta ni veivolekati na lewe ni vuvale, sa dau drakidrakita tiko na kena tovolei me wali na leqa ni ra basika mai.

Na duidui, duidui le kei na veivala se veisei e sega ni ka vou enai vavakoso Lotu Vakarisito. Ena I Koronica 1:10-11 kei na 26-31 sai vakaraitaki vinaka ni leqa vakaoqo ka dusia kina ko Paula ena nonai vola na nodra veileti vakai ira ka sega nira veilomani ka veikauwaitaki ena yalo dina vaKarisito.

Nai soqosoqo ni Tamata Vakabauta se nai vavakoso Lotu VaKarisito sa kacivi me bula vakataki Karisito ena i soqosoqo lotu era lewena—ka kacivi mei vakatakilakila, vakadinadina sei vakaraitaki ni nona veiliutaki na Kalou, me vakaraitaka tiko nai vakarau cecere ni bula e vaKarisito.

Nai tovo ni bula era vakaraitaka na lewe ni lotu ena nodra bula veimaliwai, e vinaka se ca sa dusia tikoga na roka ni vavakoso ko ya. Na bolebole ga me vakaraitaka tiko nai vavakoso na vua ni Yalo Tabu me vaka na loloma, reki, na vakacegu, na yalo malua, na yalo loloma, na vakabauta, na yalo malumalumu, nai valavala malua' ena laurai kina nai tovo ni noda veiwekani vakaikeda.

Ni tubu mai na duidui le, na veisei kei na veivala, meda ciqoma ni na dau yaco mai nai vakarau ni bula vakaoqo. Na Maciu 18:15-17 sa vakasalataki keda ka vakayaloqaqataki keda meda veitalanoataka na veika dredre eda sotava. Nai vurevure oqo ni wali ni leqa ena vukei keda meda vukea kina na kena toso vinaka tale nai vavakoso.

Eda sa veitacini, veiganeni se veiwekani ena vukui Jisu Karisito. Ko Karisito sa lako mai, mai mate ka tucake tale ena vukuda na tamata kecega ka sa kacivi keda kina ko Koya meda raica na bibi ni bula ni tamata kecega ka dokai ira. Baleta ni sa taumada na nona lomani keda ko Jisu Karisito, na loloma vata ga oqo eda na loloma Iesu kina se veireguci na loloma. Na mataqali bula vakaoqo sa tu talega na kena cakau se yamotu. Ia na mataqali bula dredre vakaoqo eda sotava sa rawa me sala talega ni noda kunea se raica kina na loloma ni Kalou na Dauveivakaduavatataki, ko Koya ga sa solia veikeda nai tavi bibi meda Dauniveivakaduavatataki [2 Koronica 5: 19].

E na noda masumasu vata, tiko vakalomavata ka yalovata ena noda vaqara nai wali ni leqa, eda na raica kina ena veituberi ni Yalo Tabu me vakasucuma na veivinakati tale se na veivakaduavatataki.

Oqo na sala eda kila ni na vukea na noda veiyaloni tale, dina ni yalani ia eda vakararavi ga ena cakacaka ni Yalo Tabu

2. NODA VAKASAMATAKA KA VAKADIKEVA NA LEQA: NA SALA NI KENA TOVOLEI ME WALI:

Na duidui duidui le,veivala kei na veisei ena rawa ni yaco e na vuqa na sala:

Veisisivi—e sega ni tiko na veitalanoa taumada kei na kilai ni sala me muri ka duavata kina nai vavakoso, ka vakavuna me yaco kina na veiqatitaki ni vanua ni soqo se sota, veiliutaki, kaukauwa kei na veika vaka koya.

Veivuni—era dui toka ga ena nodra dui yasana, ka yaco tiko na na veiqati lo, veikaseti, ka sega ni kune na veidokai se veirokorokovi.

'Vesu mona'—e dua ga nai lawalawa se nai liuliu e vakatau lewa tiko ka yalani sara na nodra vakaitavitaki na vo ni soqosoqo se veitokani. E sega ni kune kina na veidokadokai ni veirogorogoci.

Cakacakavata—era dokai na lewe ni veitokani se soqosoqo, ka buli eso na sala me vakavinakataka na cakacakavata. Vaqarai ni sala vakavanua me

yaco kina na veivakaduavatataki. Oqo na sala e vaqarai me kauta mai na veilomani, veivakaduavatataki, dokai ni tamata yadua, nai soqosoqo kei na mata tamata raraba.

a. A cava eda gadreva tiko meda vakatulewa kina?

Eda goleva tiko li na gagadre me kilai na veika e no koto e loma ka vakavuna na duidui ni veiqaravi se na veika e gadrevi me rawa ni vakaraitaki kina na veika me vakayacori ni sa kilai na veika e gadrevi me yacovi yani? Eda na vakatulewa vakacava? Eda na muri na sala cava sei vakarau cava?

Eda na vakayagataka vakacava nai vola “Manual for Meetings” se nai Vola ni Bose. Me dikevi se sala cava e vakayagataka na mataveitokani koya me vaktulewa kina? Ke sa kilai, meda raica na sala era muria? Ni da soqo vata eda na duavata ga e na ka e vakaraitaki ena vakaio, se lave liga se me laurai ga na vakaio ni sa kune na duavata ena nodra dui vosa na lewe ni veivosaki?

Me vakamatatataki na leqa me matatavinaka kina vei ira kece sara era tiko rawa.

Na sala cava e muri me kilai vinaka kina nai tukutuku e veiletitaki tiko se dua na kena veitalanoa me kilai vinaka kina na veika e vakavuna na duidui ni vakavakadewa. Ni sa matata, sa na vakavuna me kilai vinaka kina nai vakamacala se vakadewataki ni tukutuku ka rawa ni vakaitavi kece na lewe ni veivosaki me matata vinaka kina na vanua e na gole kina na veitalanoa. E na vakaraitaki vakacava na tikina oqo me rawa ni kilai kina?

Me golevi yadua na veivakasama, oti e dua, ni sa matata, qai golevi tale na kena e tarava?

b. E rawa beka ni laurai tale edua na yasa ni le ka veitalanoatali tiko?

Soli vakasama mada, na ka ga e tubu mai, tukuna sara: vakauqeti ira mera tukuna mai na veika era nanuma, kua ga ni vakamacalataka sara nai le sa kau mai, wawa mada! Vakarogoca ga na veika e kau mai.

Solia ga na gauna mera tukuna kina na nodra nanuma, me rawa ni ra sa kila vinaka kece sara na veika e tukuni tiko. *Na nodra sa kila vakavinaka na i balebale ni veika e tukuni tiko e sega ni kenai balebale ko ya ni ra sa vakadonuya vata.* Sa bera na gauna ni solia nai wali, wawa mada.

Vakaraitaka na nomu nanuma ena vuku ni ulutaga e veitalanoatali tiko.

c. Ena dikevi vakacava na veivakasama sa soqoni tu me wali kina na leqa?

Raici lesu tale na veivakasama era tukuna mai na lewe ni veivosaki?

E rawa vakacava ni veivakasama yadudua e na walia na leqa e veivosakitaki tiko?

Ena rawa beka ni dua se rua na vakasama sa kau mai ena vakavuna tale me vakalevutaka na leqa? Ke mani yaco me vaka kina, e rawa ni muri na gaunisala oqo?

d. Na kena cava se na okati vata ni rua na vakasama e da digitaka?

Na mataveitalanoa mera kua ni yalana ga na ka era digitaka mei wali ni leqa ena dua ga se na kena cokoti vata e rua se tolu? Me soli tu na galala ena veivosaki kei na veitalanoa?

e. A cava me vakayacori me cakacakataki kina nai wali ni leqa sa kune?

Vakasamataka mada nai vurevure e tu ka rawa ni vukea na leqa: na lewe ni veivosaki, nai liuliu, solisoli e tu vei ira kece na lewena, nai lavo, veisolisoli tale eso, na vale, kei na veika tale etu ka rawa ni vakayagataki me vukea na wali ni leqa?

Ena soli vakacava mai na veivurevure sa vakaraitaki oti?

f. O cei na cakava na ka oqo, na kena ko ya, ena gauna cava? Me matata sara nai lesilesi ni tavi kei ira era vakayacora?

Me matata vinaka ko ira era na liutaka na vakayacori ni tavi? Ko ira yadua era vakaitavi mera kila ni ra vakayacora ena vuku ni soqosoqo ka me yavayacori vakavinaka sara?

g. Eda taleva lesu vakacava na veika eda sa vakayacora tiko kei na gauna cava eda na vakayacora kina?

Tuva vakamatau e dua nai tuvatuva ni gauna ka macala tiko na vei duidui lalai eso ena yaco mai ka na vakatau kina na vakatulewa ena vakayacora na veitokani era veivosakitaka tiko na leqa a yaco.

Me nanumi me vakayacori na kena volai nai tukutuku ni veivosaki ena veigauna kece sara, me veisoliyaki sara ka na uasivi me volai ena rua na vosa e vakayagataki tiko...ko ya ena drau ni pepa vata ga me rawa ni laurai ruarua na kena vosa.

Dua na kenai Vakaraitaki:

Na Dikevi kei na tovolei me kilai na Leqa

E dua nai vavakoso mai na dua na yanuyanu ena Pasifika era dau soKalou tiko ena veiyakavi ni Siga ni Turaga ena dua na vale ni lotu ni Lotu Cokovatatiko. Ia nai vavakoso tudai ni vale ni lotu oqo e sega ni wasoma na nona veitaratara kei nai vavakoso mai na Pasifika. Ena veivula e tarava eratou sa kauwaitaka vakalevu ni sega ni dau tuvai vinaka tale nai dabedabe era vakayagataka ka vakakina na kena sega ni samaki ka biu vakavinaka nai yaya e vale ni kuro. Ko ira talega na tiko voleka ena vale ni lotu era vakaraitaka mai na kosakosa kei na rogo levu ni domo ni sere mai nai vavakoso ni Pasifika.

A dua sara na tiki ni veivosaki ena matabose ni vale ni lotu ka vakaraitaka nai Liuliu ni Matabose mera vakavola kece sara na veika era gadreva me vakaraitaka ka malewa vei ira me baleti ira nai vavakoso mai na Pasifika. Sa laurai ni levu sara na veika e vakaraitaki mai: maroroi ni yau ni lotu, rogo levu ni sere, lailai nai solisoli vakailavo era vakaitavi kina me vakavoutaki kina nai yaya e ca e vale ni lotu. Qai dua tale e kaya,” Eda sega sara ga ni kilai ira nai lawalawa kai Pasifika oqo!”

Sa nanuma nai liuliu ni Matabose me ra veivosakitaka na veika eso sa soqoni ka me tekivu ena, **“Sala cava eda na kilai ira kina vakavinaka na kai Pasifika oqo?”** Ni oti e rua na nodra kana vata, sa vakaraitaka e dua tale na lewe ni Matabose mera kere veivuke ki na Wasewase [Presbytery].

A vuki totolo sara nai Wasewase ka tuva e dua na vuli lekaleka me veivosakitaki kina na kena vakayagataki nai yau ni lotu ka mera tiko kina nai vavakoso ruarua. Ni oti na vuli oqo sa veivuke tale nai Wasewase me vola vata e dua nai vola ni veidinadinati kei nai vavakoso ni Pasifika. Erau vakaitavi ruarua kina nai vavakoso ka rau yalataka me rau vakabulabulataka nodrau veiwekani ena veisala oqo: sota wasoma, soKalou vata wasoma, me yalataka nai vavakoso ni Pasifika mera cau vakalevu vakailavo. Me curu na cau oqo enai tukutuku ni lavo ena vale ni lotu ena kena vakavinakataki

na veika eso e vakacacani e vale ni lotu, ka duavata ena kena kauwaitaki na maroroi ni yau ni lotu.

3. NA VEIKA E SO E VAKAVUREA NA VEISEI, VEIVALA KEI NA VEISAQASAQA

E na toso tiko ni bula vata, veimaliwa, sa macala ni tu e vuqa na ka e dau vakavuna na tiko leqa. Eda sa kila tiko na veitikina oqo.

3.1. Veitaratara

Na veitaratara kei na kena sega na veitaratara sa tiko na kena vinaka kei na kena ca ka dau vakavuna na mavoa ni bula vakalotu. Na veika oqo me matata vakavinaka tu vei ira kece na vakaillesilesi ena lotu: Na lewe ni Matabose, ko ira na Qase ni lotu, liuliu ni veitokani kei nai talatala mera vakasamataka vakavinaka na veika kece oqo: “O cei e dodonu me kila?” “Na sala cava me muri me wali kina na leqa?” Nai tukutuku volai ena tikidua se ena papa dau volai kina nai tukutuku se vakayagataki ni vola ena biau livaliva e yaga vakatikina ga. E dodonu me tarogi tale, “ Sa ciqomi nai tukutuku ka sa kilai vinaka, raraba tale ga?”

3.2. Nai vakarau ni Bose

Na sala ni noda vakayaco bose e rawa ni yacovi kina na vakatulewa maqosa ka vinaka, e rawa talega me vakavuna na bukani me qai ca levu sara. E na uasivi me dau vakayagataki nai vola ni caka bose ‘UCA Mannual for Meeting’

Na sala cava ena muri me matata vinaka kina na gauna ni soKalou; O cei e lotu ena mataka, o cei me lotu ena yakavi? Ena sega ni vinaka mera soqoni kece ga ena dua na vale ka mosoya na kena veivosaki?? Ena vakatubu veiba vakalevu. Mera dabedabe vakai lawalawa, mera veitalanoataka na veika bibi, veika mamada, veika e vakavuna na leqa, veika ena vukea se vakavinakataka na leqa. Ni ra sa veitalanoa oti mera qai dui vakaraitaka mai nodra nanuma, mai na veika era sa veitalanoa kina, sa na kune kina e dua nai wali vinaka baleta ga ni ra sa kila kece tiko na veika e veitalanoataki. Sa macala ni veivosaki oqo sa na rawa me vakadonui ena Matabose ni Vale ni lotu.

3.3. Dokai ni nodra dui dodonu na tamata kei na veika vuni ena nodra dui bula.

Ko kila tiko ni dua na lewe ni lotu e gadreva me masulaki, veitaratara kei koya ka taroga se me vakacurumi na yacana enai vola ni masumasu se ko ira era gadreva me masulaki. Me qarauni sara ni loloma ko vakayacora sa rawa me sala ni kena veitalanoataki lo se kaseti na turaga se marama ko ya. Me dau qarauni na kena vakayagataki na vosa, “Au vakayacora nai tavi oqori ena noqu loloma!” ke yaco me vutu vua na wekamu na vosa se na ka ko vakayacora. Dau vakasamataka na vosa ko cavuta, de na veivakacacani se veivakaleqai na sega ni veivakatatakicake!

3.4. Na kena vakayacori na tikina sa vakadonui me veisau

Na gauna me veisau kina na veika sa vakadonui e gauna bibi sara ena dua nai vavakoso. Sa macala ni so nai vavakoso era sa solia e levu na nodra gauna, nodrai yau ena vakatoroicaketaki ni vavakoso sa yacova kina na kenai tuvaki ena gauna oqo. Sa dodonu kina me maqosa ka matata vinaka na kena veitalanoataki na veisau vou ka me soli e dua na gauna vei ira era tara cake mai nai vavakoso me rogoci na lomadra ka dusi na vuna esa gadrevi kina na toso ki liu. Sa kenai balebale ko ya ni sa na vakanadakui na veika era dau vakamareqeta e liu, ka vakatulewataki ni vinaka me sa taurivaki na veika vou sa vakadonui me rawa kina na toso ki liu. Ena veitalanoa vakaoqo me digitaki vakamatau ka vakavinaka talega ko ira mera liutaka na i lakolako vou ka mera toso vata kei ira na lewe ni vavakoso. Me qarauni ko ira era na vakavua na toso taudua ga, ka na vakavuna mera sega ni saalavata kei nai vavakoso se lewe levu. Me namaki talega ni na kune eso na veidre se duidui enai tosotoso ni vinakati na veisau. Sa ka bibi ga ni sa vakayaori e dua na kena veitalanoa, ka sega ni vunitaki koto.

3.5. Na veiwekani kei veimatatamata kei na sala ni veitaratara

“Duidui le” sa kenai balebale ga ni duidui na vakasama se ulutaga ena kena vakadewataki mai vei ira na matatamata duidui ka duidui talega na gaunisala e muri me dau wali kina na duidui e tubu mai. Ena uasivi talega me kilai vakamatata na sala duidui e muria ena veimatatamata ena kena wali na duidui se leqa ko ya. Sa sega ni kenai balebale ko ya ni dodonu na gaunisala vakamatatamata e muri ena noda mai raica na leqa vata ko ya ena rarama ni bula e Ositerelia. Ia sa dodonu ga me kilai vinaka sara na sala era muria mera yacova kina na vakatulewa era vakatauca, ia sa vakavuna na kena mai tao ka visi kina e dua na bai simele, ka dredre sara mme basuki rawa. Ia na kena sasagataki me kilai na sala kei na vuna e tao kina na kena wali na leqa sa ka bibi sara. Ni kilai ogo ka wali vakatotolo ni sa bera ni levu na kena dredre sa bibi sara. Ni sa yaco me levu ka vereverea, sa na dredre sara na kena wali. Ogo e so na sala e rawa ni nanumi tiko me vukea na wali ni leqa enai vakakoso ka tiko kina na dui matatamata:

. Nai vakarau ni bula ni dua na matatamata e levu na ka bibi e veicurumai e loma, e sega ni taba dua gaga, ia e rawa ni taba rua, tolu se va sara. Oi da e taudaku ni matatamata ko ya, e dodonu meda totovolea meda bau vulica e so na tikina, ia ena sega ni rawa meda kila taucoko.

Me da kua sara ni vakawaletaka ni sa tekivu e dua na duidui lailai baleta ni vakaga na waicevata e ciri voli e wasawasa, e votu mamaca ga e dua nai ka tini, ia na ciwa nai katini e tiko e botona. Sa kenai balebalebale ni dua ga na tikina lailai e laurai, e vereverea ka vavaku na ka e sega ni laurai. Ogo na bibi e tu e na dui lomadra nai vavakoso ka bibi dina na kena vakamoici vakamalua, vakamatau sara.

iii. Meda kua ni vakawaletaka na duiduid lelevu e tu, ka koto kina na duidui vakamatatamata, vulavula-loaloo, duidui ni rawa ka, duidui ni lewelevu-lewelailai, ko ira na tiko makawa-ko ira na yaco vou mai. Raica ga na “waicevata ciri e wasawasa e cake”

iv. Vakayagataki ira na kena dau ni tovo ni veimatatamata e rawa mera veivuke ena kena dikevi na vu ni leqa...me kua ni dua ga, kauta mai na kena dau ena yasana ruarua.

v. Nai tukuttuku ni veivavakoso vovou era lako mai, na vanua era lako mai kina, na lotu ni vanua era lako mai kina, nai tukutuku ni nodra mai curu me lewe ni Lotu Cokovatatiko.

vi. Sa bibi na kena qarauni na veisala kece ni veitaratara: na vosa, na kena voli, na sala e ciqomi kina. Na kena tauri cala se tauri vakaca na veivosa se vakadewataki cala sa dau vakavuna na leqa kei na mavua e sega ni mavo rawa.

vii. Na kenai vakadewataki na yasana ruarua sa ka bibi sara, sa gadrevi kina e dua e tu vua nai solisoli ni vosa, vakasama kei nai tovo ni matatamata ruarua ko ya. E dua na kenai dau e vakabauti sa tikina bibi sara.

ix. Na vakayagataki ni yaloyaloo se masini me vakaraitaka na yasana ruarua sa bibi sara

Sa vaka kina na vosa e vakayagataki tiko, me volai na i tukutuku ena vosa ruarua ka mera raica kece na tiko ena veivosaki. Na veisoliyaki talega ni pepa sa volai kina na vakasama sa uasivi sara. Na veitikina ogo ena vukea na nodra na lesu na lewe ni veivosaki ka laki veitalanoa kei ira na nodrai tokani ena veimatatamata era lako mai kina.

x. Na veitalanoa bibi eso kei na kena titobu vei ira na veiliutaki ena yasana ruarua, sa bibi sara ka me vakavudei kina na veivosa bibi eso e vakavua na buwawa eso kei na veivakasama e vakavuna na duidui.

xi. Sa bibi talega mera kila nai vavakoso ruarua na veika eso sa vakadonuya na Lotu Cokovatatiko ena vuku ni vakayagataki ni yau ni lotu. Ena rawa ni laurai ena katolivaliva:

<http://www.assembly.uca.org.au/mcm/news/128-property-policy.html>

Nai Wasewase sa raica na kena yaga ka bibi me volai e dua nai vola ni veidinadinati ka rau duavata kina nai vavakoso ruarua ena kena vakayagataki tiko nai yau ni Lotu erau vakayagatakavata tiko. E dua nai vakaraitaki ni vola ni veidinadinati ena laurai talega ena katolivaliva e cake.

Nai vakamacala vakaiyaloyalo e ra sa vakaraitaka nai vakarau e dau vakayagataki ena kena tovolei me wali na duidui, duiduile kei na veisei se veivala ena matalotu se soqosoqo e veimaliwai kina na veimatatamata:

NA VEISALA ESO ME VUKEA NA DUIDUI E YACO KEI NA KENA VUKEI ME KUNEI SE LAURAI NA KENAI WALI

Soli tu na galala ena veitalanoa ena vuvale ka mera wanonova na Qase ka soli vakasama vakamatau me wali kina na leqa.

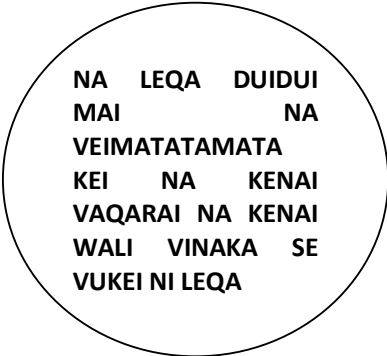
Na veisei se veivala sai vakarau vakamadua, tara na bula ka vakamatea na veitokani. Sa vakasucuma na madua ka yaga me kua ni lakovi.

Vaqara na sala kece e rawa me kua ni yaco kina na veivala. Vakadeitaka na veiwekani kei nai tokani, e bibi oqo mai na sotava na leqa yadua ni vavakoso.

Na veisaqasaqa se veivala sa dusia ga na kena malumalumu ni tarovi ni veika e tubu mai ka na vakasucuma na veileti se tiko vakaca. Ke yaco mai, me tovolei me qaravi sara vakatotolo.

Me veitalanoataki ena vuvale ena matadra na Qase ke gadrevi vakakina. Solia kina na gauna ni kena veitalanoataki.

Na veitabana eso ni Lawa, matanitu se ko ira na daunivakasala e rawa mera vakalevutaka na leqa ke ra vakaitavi mai ka sa sega tu ni kilai vinaka se matata na vu ni leqa.

NA LEQA DUIDUI
MAI NA
VEIMATATAMATA
KEI NA KENAI
VAQARAI NA KENAI
WALI VINAKA SE
VUKEI NI LEQA

Na veisaqasaqa se veivala me qaravi sara ka me kua ni waraki ka vunitaki tiko ka na yaco kina na mate ni veitokani se vakamatea vakadua.

Vakayagataki me veivuke na soqo ni marau eso, na meke, taralala, drama kei na sere ena veivuke vakalevu.

Veitalanoa ka wavoki tikoga ka sega ni dua na kenai naki se takete ena sega ni rawa kina e dua na ka vinaka.

E na so na gauna sa yaga me vakavurei na leqa, na veivosaki katakata se veileti, vosa vakadodonu me vakavurea na duidui kei na leqa sa tara tu na vavakoso.

Veiwasei ena kena veitalanoataki na veika e tara tiko na bula ni veitokani ena dua na kana magiti se vakayakavi vata.

Me maroro'i na kena tete vakasivia na leqa, me laurai vinaka ga ka totolo sara na kena cakacakataki vakamatata ka laurai na sala me muri me kune kina na kenai wali.

Na kena vakayagataki na gauna me kilai vinaka kina se matata kina na leqa sa tara nai vavakoso, oqo e bibi cake mai na vakatotolo wale ga.

Na nona vakataulewa e dua, na veivakameautaki, na veivosakitaki ni leqa , na nodra vakaitavitaki ko ira era sega ni to ena dua na yasana sa sala uasivi ni kena wali na leqa.

Na nodra vakaitavitaki na turaga, marama veiliutaki, vakavanua, vakalotu, ka vakayagataki na sala ni veivosovosoti, veivakameautaki se veivukei sa yaga. Ko ira nai talatala mera solia e so na buturara me yaco kina na veivinakati se na gaunisala e rawa ni ra ciqoma kece na lewe ni soqosoqo.

Na veivosaki ena matana votu, kua na kakase, tukuni vakadodonu ka vakasavasava na leqa, sa sala vinaka.

E vuqa na veileti, duidui e dau wali enai valu. Ko ira na veiwekani voleka e sega ni vinaka na kabi ena dua na yasana ka solia na nodra nanuma me baleta na leqa sa yaco...e uasivi mera galu ga ka vakatikitiki mai kina. Era sega ni kila na veika matailalai ni veika e vakavuna na leqa a yaco.

Tagede 4: Mo tiko se Vala ka walia na leqa se Dro

Cavui kalawa mai ka sureti ira na lewe ni lotu ki na nomu vakasivoi ira eso. Ko sa na kila vinaka nai wasewase sa buli ka ra dui vakadeitaka na nodrai le. Na veivosaki e tarava sa goleva ka vakabibitaka na veivakasama yaga ka bibi ena yaco se gadrevi kina na toso ki liu ka me vakanadakui na tiko ga se tao ni veivosaki se veitalanoa ena leqa, duidui, duidui le kei na veika e vakavuna na veivala se veisei. Sa dodonu me da macala vinaka na veitikina

ko ya.

Tagede 5: Sa dredre me qaravi rawa se sega ni koto donu se sega ni rawa ni vakadeitaki.

Sa yacova na vanua sa buwawa ka sega ni kilai vinaka na vu ni leqa; sa kune votu ga na veilecalecavi vakatamata. Sa kune vakalevu ga na veicati, veiqati kei na duidui. Sa vagolei na vakasama kei na kaukauwa ena nodra vakacacani eso se na veivosaki kaukauwa mera sa vakasivoi eso.

Na kena qaravi me yaco na veivnakati tale e vinaka ga ni sa qai tekivu ni laurai na leqa, sa vaka ga na vakawati. Ni sa titobu ka vereverea na veivala se sa kadre ka vakawakana, sa na dredre sara me yaco kina na duavata se na bula. Sa na gadrevi kina na veivuke mai tautuba. Sa rawa ga ni wali na leqa ke tiko ga enai matai ni kalawa, sa ka lailai ga se sa qai tekivu. Ena gauna ko ya mera sa duavata mera kaya, “Sa tiko e dua noda duidui se leqa ka dodonu me wali. Me volai sara na leqa sa laurai me “Na Noda Leqa se Duidui”:

Me kua ni dua e beitaki kina

Me matata ka coka dina na leqa

Me kua ni yavu ena dua na leqa makawa sara

Me kua ni vkamelei kina e dua nai lawalawa se veitokani e rua

Me ra duavata kece nai vavakoso ni sai koya dina koya nai vakamacala matata ni leqa sa tara tiko nai vavakoso.

Tagede 0 :Vakavunene

Na vakavunene sai koya na cudru ka vunitaki e lomada. Ena so na gauna e kune levu sara na duidui, duidui le kei na cudru baleta ga ni sa kakana tiko na yavato ni vakavunene. Na kenai wali ga me vakaraitaki sara mai vakadodonu ni sa tiko na leqa ogo ka tovolei sara me wali.

Na Kenai Vakaraitaki. [a]

a. Nai vakatagedegede ni veisei se tiko vakaca

Tagede 1:

Nai Vavakoso lolomataki kina e \$5000 me baleta na vuli vakalotu. So nai vavakoso era kaya ni vinaka me voli e so nai vola yaga vakalotu me vukea na nodra vuli nai vavakoso; nai vola sa na tiko ni vola sa soqona tiko nai vavakoso ka sa vakatawana na Vale ni vola. So tale era nanuma ni yaga me lesi e vic na lewe ni vavakoso mera laki vulica na veiliutaki vakalotu. E so tale na nanuma e lako mai, ia koi rau na ogo e levu sara na kena veitalanoataki ka levu talega era vinakata. A veitalanoataki vinaka ka tini ena kena masulaki me veituberi na Kalou ena vakatulewa.

Tagede 2:

E lewe rua na lewe ni lotu erau vosa vaka levu ka momona na nodrau dui vakasama me baleta na vale ni vola kei na nodra lesi e so me ra laki vuli ena veiliutaki. Ko Etuate me baleta na vale ni vola kei repeka me baleta na vuli ni veiliutaki sa yaco sara ena vakasama ‘Vale ni vola nei Etuate, na Vuli ni veilitaki nei Repeka. Sa wase rua talega kina nai vavakoso. Sa katakata na kena veitalanoa ka tomana na kena vakuri ena vakayagataki na yavu e so vakacioloji.

Tagede 3:

Sa tubu tikoga na veicacati kei na veicudrui enai vavakoso e rua. Sa tekivu na veigaluvi. Ko ira nai lawalawa mai nato e rua era sasaga vagumatua me vakauqeti ira era sa bera ni vakadeitaka na lomadra mera lako mai ena nodra yasana, era vakamacalatala ni dodonu ga na nodrai le ka vakadeitaka ena kena vakamacala mai nai VT kei na kena donu vakacioloji. Ena so na gauna nai to ruarua era vakayagataka nai le vovodea ga ka tini sara ena nodra vakalewai ira na turaga se marama enai to kadua se cavu yaca sara ka vakaraitaka na nodra malumalumu kei na nodra re cala.

Tagede 4:

Sa nanuma na Matabose ni Vavakoso ni sa kena gauna me yaco kina na bose ka tau kina na lewa. Erau sa dui gu sara nai to ena yasana ruarua me

‘vesu mona’ se vakauqeti ira na lewe ni Matabose ni dodonu ga na nodrai le ka sa tu na kena tokoni vakai VT kei na kena cioloji. Mera totaka ga na nodra yasana, ke sega era sa na lako tani mai na vale ni lotu ko ya ka tauyavutaka tale e dua nai vavakoso.

Tagede 5: Sa lewa na Matabose ni Vavakoso me vagolei nai lavo ena kena vukei na vale ni vola ni vavakoso. Ko ira tou nai to ka vinakata na vuli ni veiliutaki era sa vakaraitaka ni sa sega ni vakadonuya na Matabose na nodra cioloji ka sa vakavuna mera sa biuta kina nai vavakoso.

Kenai Vakaraitaki [b]

Ko Ana e dua na marama a toki mai na dua nai vavakoso ki na dua tale nai vavakoso vou. Enai vavakoso makawa e a lewe ni Matabose ni Vavakoso ka dau vakaitavi kina vakalevu. Ena vale ni lotu vou sa mai gadreva me vakaitavi talega vakalevu cake. Ena bese vakayabaki ni vavakoso e a solia yani na nonai vola kerekere me sa lewe ni Matabose ni Vavakoso. Sa vakaraitaka vua nai liuliu ni Matabose ni sa rauta tiko na lewe ni matabose . A sega ni rawarawa na nona ciqoma ko Ana na lewa ko ya ka solia tale na yacana me me dua ga nai vukevuke ni tuirara, a sega talega ni ciqomi na kerekere ko ya. A cudru vakalevu na wati Ana ka vakaraitaka vei ira eso nai vavakoso ka ra totaki Ana. Eso era kaya ni vavakoso e vakatau se lewa kece ga na ka nai Liuliu ni Matabose. E so nai vavakoso era sa toki tani baleta nai vakarau ni liuliu, ia eso tale era sa tiko ga me vakamalumutaka na voravora ni tosotoso ka mera kua ni vakatataro. Erau veivosaki tale kei na so nai vavakoso, ka sa yaco kina na veisei, e dua nai to nona nai liuliu ni Matabose ka dua nai to nei Ana.

Sa toki yani na veivala oqo ki na Tagede 2 kei na Tagede 3 [raica e cake]

5. QARAVI NI VEIVALA, VEISEI KEI NA DUIDUI SA YACO

1. Vakadikeva vinaka na vu ni veisei, veivala se veidre, a cava eso e a yaco kei na veika e tukuni, me kua ga ni cavuti na yacadra na tamata...dei mada ga enaveivakasama ka vakavua na tiko dredre. Tovelea me matata vinaka na veika e tukuni se na vuna ka me kua ni vakararaba tu ga. A cava so na veika bibi ka vakavuna na veicacati?
2. Dusia ka toqa sara na veileqa sa kune me leqa raraba ka rawa me qarava nai vavakoso taucoko.
3. Goleva yadua na veileqa sa tu rawa.
4. Qarava sara nai wali vinaka taudua ka me nanumi na nodra gagadre kei na dodonu na lewe ni vavakoso yadua.
5. Me levu cake na gauna ni vakarorogo mai na gauna ni vosa.
6. Vakarorogo vinaka sara, ko ya mo veitalanoataka kei ira na nomui tokani se ko sa taura donu se taura vinaka ka matata vei iko na veika sa vakaraitaki ka sega ni cala na nomu vakaibalebaletaka se na nomu nanuma.
7. Vakayagataka na veivosa oqo me baleta na nomu kila: “gauna cava...” “Au vakila...” Oqo na veivakasama ka dauvakatokai “ Na noqu nanuma se vakasama...”
8. Vakarau tu me dua na veitalanoa balavu me kune kina nai wali ni leqa, vakacegu ena maliwa ni veivosaki me rawa ni ko vakasamataka lesu na veika sa yaco kei na nomu vakasamataka se cava me tarava se mua kina na veivosaki.
9. Vaqara e dua na turaga se marama e sega ni tiko ena dua veirau nai to me vukei iko ena nona vakasama me kunei kina nai wali ni leqa.
10. Sa ka bibi me kua ni vaqarai se ko cei e vakavuna na leqa, ia mo taroga ga: “ A cava na vuna e ra vakaitavi kina ko ira oqo ena vuku ni leqa sa

yaco? Se A cava na veika era vakaitavi kina ka vakavuna na leqa? Ka tosoya na taro A cava na ka e ra wa ni ra vakaitavi kina se vukea ko ira yadua oqo mera kunea nai wali ni leqa sa yaco?

11. Tovolea mo raica na yalo sa vakavuna na veicati se dredre sa tiko. E sega ni ka rawarawa na walia na veika e bue mai na loma ni tamata ka vakavuna na leqa, ena uasivi mo vaqara e dua na kena dau me veivuke. Me kua ga ni dua e tiko ena dua nai to ni vavakoso.
12. Na nodra rogoci vakatautauvata nai to ruarua e sa ka bibi sara ka na tautauvata ga kei na kena vakasaqarai nai wali ni leqa.
13. Vakatautauvatataki ira kece na lewe ni vavakoso
14. Mo vakauqeti mo walia na leqa.
15. Mo vakauqeti mo veitalanoa
16. Tovolea mo raica ruarua na yasana, me kua ga ni nomu nanuma ga se nomu vakasama.
17. Vakasamataka vakabibi na nodra gagadre kei na nodra loma taqaya ko ira kece na llewe ni vavakoso.
18. Vakasama ta ka veika era vakadeitaki iko kina na lewe ni lotu.
19. Me tu na gauna kei na yalo ni veivakatusai se vakatutusa

6. NA VEISALA ESO NI KENA WALI NA LEQA NI DUIDUI LE, VEISEI, VEIVALA ENAI VAVAKOSO

Sa dau yaco na dui dre, veisei, veivala ena lotu. Sa dua na kenai vakaraitaki vinaka ko Paula kei Panapasa me baleti Marika. Na veileti, veivala sa rawa ni yaco talega kina na noda tubu cake vakayalo, noda veikilai vakavinaka ka rawa ni liutaki keda ena noda vaqara me yaco na loma ni Kalou vei keda yadua kei nai vavakoso lotu.

Ena loma ni vavakoso lotu sa tu kina na gacagaca kei ira era rawa ni vukea na wali ni leqa ke yaco. Erawa me tovolei mera walia sara se raica ni yaga me dua mai taudaku me vukei ira me rawa ni kune kina nai wali ni leqa. Ena vakatau ga oqo ena leqa sa tara nai vavakoso.

Sa bibi sara na cabori ni masu ena veigauna kece ni bose baleta ni gadrevi na nona tiko na Kalou ena veika kece eda vakayacora ka gadrevi talega na veivakalougatataki ni Kalou ena veika sa laurai.

Na veika bibi ka vakavuna na veisei, veileti se veivala me volai vakaitukutuku vua na Vunivola ni matabose, ke baleta na Viniola, me vakaraitaki vua nai Liuliu ni Matabose se nai Talata ni Vosa ni Kalou.

Ni yaco mai na i vakamacala ni leqa, sa dodonu me kacivi e dua na bose ka me tikoga kina na lewe ni bose ka me kua ni dua e sega ni lewe ni bose me vakatarai me tiko kina.

Me rokovi na nanuma kei na dodonu vakatamata ka maroroi nai tukutuku ni bose ka me kua sara ni vakasbusabutaki.

Na Veika e rawa ni yaco ni sa tovolei me wali na leqa

E na yaco na veika vinaka ni sa tovolei me wali na leqa, baleta ni bolea na veika sa yaco tiko enai vavakoso; oqo e so ga na vakasama me veivule ka sega beka ni vakasama taucoko sara meda vakayagataka:

Vakavinakataki ni vakarau kei na kenai lakolako ni veivosaki

Vakavinakataka na veiwekani kei na veimaliwai ena loma ni vavakoso

Sa wali kina na duidui

Sa vakadeitaka na sala me muri me wali kina na leqa.

Ke mani vakau sa leqa se duidui, veivala ki na Matabose ni Vavakoso, oqo na veika e rawa ni vakayacora na na veika oqo:

Taumada vakaraica se Tagede cava sa no kina na leqa... raica e cake se ke sega ni kunei e nai Tagede me vagolei ki na i Wasewase, ko ya ena PRC. Ke

sega ni rawa ko ya sa rawa ni muria na Mata bose na vei sala oqo:

Me tovolea nai vavakoso mera walia vata na leqa

Ke sa ma ni wali rawa na leqa ena nodra vakaitavi vata kina nai vavakoso, me tukuni sara enai vavakoso taucoko mera kila

E rawa ni vaqarai na kena dau na Dauveivakasalataki, sa kenai balabale me kerei kina nai Talatala se so na Qase ni Lotu se lewe ni Lotu nuitaki ka mera sikovi na tiko leqa, veisikovi yadua se veisikovi vata, me tovolei kina me kune nai wali ni leqa.

Na Veivakaduavatataki se Veivakameautaki: Ke sega ni rawata na veitalanoa ni vavakoso se ko Talatala se ko ira na Qase, me tovolei oqo na kena dau ni Veivakaslataka kei na veivakameautaki ka sa kenai naki levu ga me kunei nai wali ni leqa. Sa tu taudua na kena dau ni veivakameautaki, sa nonai tavi bibi ga me raica na gaunisala erau duavata kina nai to e rua ka vakamatatataka sara ni ko koya ko ya na sala e rawa me gole kina nai vavakoso. E na vosa ga ena veivosaki levu ni vavakoso ko koya ga e vakadonuya na Dauniveivakameautaki se Veivakaduavatataki

Vaqarai na Veivukei ni Wasewase. E rawa ki na Matabose ni Vavakoso me kerea na veivuke ni Wasewase...oqo ena vakatau toka ga ena bibi ni leqa sa tiko rawa.

Me digitaki e dua me Vakatau lewa: Na nona lewa sa vauca nai Vavakos se na i o ruarua...sa na sega ni rawa tale na vakasuka. Nai tavi oqo e rawa ni vakayacora na Matabose ni Vavakoso, ko ya me vakatulewa ka sa yala e kea na veika kece me baleta na leqa ko ya. Na sala oqo sa vodonu me vakaraitaki oti kinai Wasewase ka sa vakayagataki kece na veigaunisala sa golevi e cake kai na veika kece sa sala vata kei nai Vakarau ni Lotu Cokovatatiko

Oqo e so na kenai vakaraitaki:

O Vili edua na dau mamakutu sara na qaravi ira na gome ena kalasi 6 ena veiyakavi ni Vakaraubuka. Ia e a tekivu vinaka, ni toso na gauna sa levu cake tikoga na nodra kosakosa na gone ka sega ni muria nai vakasla nei Vili. Ena dua na siga ni soqo a vakavu ca tikoga ko Jone ka sa sega ga ni muria na vosa. Sa qai tauri Jone mai ko Vili ka vakasaurarataki koya me dabe ena dua nai dabedabe ka me kakua sara ni toso se vosa ena vo ni yakavi.

Ni lesu ki vale ko Jone, a laki tukutuku vei tinana ka kauta cake na nona rarawa vu nai Talatala. A kaya na tinai Jone ni na sega sara curu tale ki vale ni lotu kei ira eso na vo ni tina ni gone me yacova ni sa vkatusai ko ya ko Vili.

Ena wali vakacava na leqa oqo?

Vakaraitaki na leqa oqo ki na Matabose i vavakoso

Mera masulaka na lewe ni bose me yaco na lomavata enai vavakoso ena vuku ni leqa sa yaco

Vaqarai na vevuke ni nai Wasewase ena Tabana ni nodra qaravi na gone kei na Dauniveituberi vei ira na Gone ena i Wasewase

E rawa ni vakasla na Matabose ni Vale ni Lotu me ka veivosaki ko Vili kei ira nai tubutubu ni gone mera walia vata na leqa

E rawa ki na Matabose me vukei Vili ena dua na vuli ni veituberi ni nodra qaravi na gone lalai

Ka rua ni vakaraitaki:

Ko Lisa e dau ni sere ena loma ni 30 na yabaki ka sa dau vakayacora sara ena yalo dina na nonai tavi. Ni sa veisau tiko nai vavakoso era sa nanuma eso me sa vakacurumu mada e so na sere vovou e veiganiti kei ira ena gauna oqo kei na kena vakayagataki na gita kei na vakatagi eso. Sa vakavuna na veileti na tikina oqo ka ni sa kadre tu na waka ni kena kagati na sere ka sega ni curu kina nai vakatagi. Sa toso na kenai veivosakitaki, ia sa vakavuna na veivala kei na veicudruvi ka sa dua na ulutaga e sa dredre sara me veivosakitaki ka ni tubu ga kina na veidre kei na veicudruvi. Sa vakavuna na tiko vakaca kei na visisivotaki navkaveiwekani

Ena wali vakacava na leqa oqo?

Sa veitalanoa kina vakavinaka na Matabose ni Vavakoso ka raica vakamatua ka vakamatata talega na ka sa yaco kei na veika sa tatara kina ki nai vavakoso. Eratou sa raica talega ke biu no, ena vakavuna me levu sara. Sa tovolea me vaqara e dua na kenai wali.

Sa veitaratara na Matabose ni Vavakoso kei nai Wasewase ka kere veivuke

Era sa kerei na Qase ni Lotu e na dua na masumasu ka biu talega ena Tikidua ni Vavakoso me dua na gauna ni kena masulaki na leqa sa wasea tiko nai vavakoso.

Ni kauta mai na Matabose nai vakasala mai na i Wasewase, sa kaciva e dua na bosa na Matabose ni Vavakoso. Sa vakaraitaka na Matabose na leqa sa tiko ka vaqara na kenai wali.

Sa sureti nai Wasewase ena tabana ni Vurevure ni yau ni Lotu [Presbytery Mission Resource Office] me tiko ena bosa ni vavakoso. Sa vakayagataki na veisala ni wali ni leqa me wali kina na leqa.

Ka tolu ni Vakaraitaki

Ko Sera e dua na daumamakututaka na qarauni ni vale ni lotu. Ena soqo e vakayacori ayadra vakamatata, ka laki volia mai na senikau totoka ka mai ukutaka kina na vale ni lotu. Ni sa oti na soqo sa vakavinavinaka raraba ko Tuirara ka cavuta na yacara na vakaitavi, ia sa guilecava na yacai Sera. Sa rarawa vakalevu ko Sera, sa lesu ki vale ka laki kaya lo voli, ni sega mada ga ni bau kauwaitaki na senikau, se era sa raica li nai vavakoso na senikau totoka se ra mataboko kina se vakalecava ga? Sa oti e vica na siga ni Turaga sa ra qai liaca ni sa sega tiko ni mai lotu ko Sera. Sa lako kina nona Qase me sikovi koya. Ena sota oqo sa qai basika kina na nona sega ni bau nanumi ena senikau totoka e ukutaka kina na vale ni lotu. Sa sega tale ni via butuka na vale ni lotu.

E na wali vakacava na leqa oqo?

Me vagolei ki na Matabose ni Vavakoso

Me masulaki ko Sera

Me kerei ko Tuirara me sikovi Sera ka laki vakatusai koya ni a guilecava me vakavinavinataki Sera

Ke sega ni mana ko ya me kerei ko Talatala se dua tale na qase e dau doka nai vavakoso me laki sikovi Sera..

Ke sega tikoga ni mana, me veitaratara na Matabose keina Wasewase me vakarautak e dua na sota ni Veivakameautaki

7. NONA BEITAKI E DUA NA LEWE NI LOTU NI VAKAVUNA NA VEISEI SE VEIVALA

Tovolea mo vakaraitaka na nomu kauwai vua na tamata ko ya, o iko ga kei koya, se kei na dua se rua tale nomui tokani [Maciu 18:15-17].

Ke sega na veisau, kauta na nomu veibeitaki kina vavakoso lotu, ka me muri nai vakarau ni Lotu Cokovatatiko.

Ke sa okoya oqo na ka e nanuma tiko na tamata e beitaki:

Beitaki nai Talatala: Me vakau e dua na kenai vola tukutuku ki na i Wasewase. Ke veibeitaki sa baleta na cala vata kei na tagane se yalewa, me vagolei talega vua na Liuliu ni Matabose, ka laurai nai Vakarau Vakalotu Cokovatatiko [Sexual Misconduct Complaint Committee ena Regulation 7.75ff]

ii. Beitaki e dua e veiqaravi ena Lotu se Matabose ni Vavakoso se veiliutaki ena lotu. Me kerei vakasala ena Koniferedi ni Yasana [Synod] ena tabana ni Human Relation ena Uniting Resources.

iii. Beitaki e dua na lewe ni vavakoso: [Raica na Regulation 7.2.1-7.2.7] me dua na kenai vola me vakau ki na Matabose ni Vavakoso me qai vakatulewa na Matabose ka vagolea ki na Sala ni wali ni Leqa, veivalasalataki vakaitalatala se ena Veivakameautaki.

iv. Beitaki me baleta na kucuvi ni gone lalai se dua nai valavala tawa kilikili vua e dua na gone lailai, me qarai na veivuke ki na i Waseawse [Presbytery Child, Youth and Family Officer]

8. NAI VUREVURE NI TUKUTUKU OQO.

Nai tukutuku oqo e tauri mai na levu nai vola vakavavalaki ka na uasivi ga mo wilika na kena vakavavalagi .
